

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת פינחס תשע"ז שנה ג' גליון 146

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: תיקון האות ו'

שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא יקבלני, אומרים לו צא ולמד ממעשה העגל שכפרו ונתקבלו בתשובה.

עוד מצינו שרבי עקיבא היה ראש לבעלי תשובה, כמו שכתב בספ"ק אוהב ישראל (ליקוטים חדשים פרשת יתרו) לבאר את דברי הגמרא במנחות (כט.), כשעלה משה למרום, ראה שהקב"ה יושב וקושר כתרים לאותיות אמר משה: מי מעכב על ידך? אמר לו הקב"ה: חזור לאחורך, והראה לו את עקיבא בן יוסף, שהיה דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילי הלכות. דהנה כתרי האותיות הם התגין על האותיות שעטנ"ז ג"ץ, והם נקראים כתר בעלי תשובה וכמאמר חז"ל (ברכות לד:) במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד, וכל זה הוא טובה גדולה מאתו ית"ש, שגומל חסד עם הבעלי תשובה למשוך להם חיות מעולם העליון אשר אין שם אחיזת החיצונים כלל. כי עד הנה היה נמשך חיותם ממקור הטומאה ר"ל וכו', אבל כשעלה בלבו לעשות תשובה באמת ובמסירות נפש, מיד נפרד החיות שלו מן הקליפות, ובשביל זה הכין השי"ת עולמות עליונים המה התגין הנ"ל, למשוך להם חיותם משם, ולזה הראה לו את עקיבא בן יוסף שהיה ממשפחת גרים, וגם הוא בעצמו לא היה ת"ח מנעוריו כמו שאמר רבי עקיבא בעצמו (פסחים מט:): כשהייתי עם הארץ וכו'. ואח"כ זכה להוסיף חידושים רבים בתורה"ק ונזדכך גופו עד שיצאה נשמתו באחד, בשביל אנשים כיוצא בו הכינותי הכתרים, איש איש לפי מדריגתו להמשיך לו חיותו. עכד"ק.

בזה נבין את דברי המדרש (בר"ר נט, ג) היה רבי עקיבא יושב ודורש והיו הציבור מתנמנמים, ביקש לעוררן, אמר: מה ראתה אסתור שמלכה על קכ"ז מדינות? אלא תבוא בת בתה של שרה שחיתה קכ"ז שנים ותמלוך על קכ"ז מדינות.

וביאר בספ"ק ישמח משה (פרשת חיי שרה) וזל"ק: והנה לכאורה קשה, אותן השנים שאין בהם דעת והכרה כלל, כגון ב' וג' שנים הראשונים על כל פנים, כי אף באברהם אמרו (נדרים לב:): בן ג' שנים הכיר את בוראו, למה יגיע עליהם שכר ולמה נמנו בתורה?

אבל התירוץ על זה על פי מה שביארתי במקום אחר, כי הקב"ה נותן שכר על פי האומד, כי מאחר שבאותן שנים שהיה בהן הכרה היה בעבודת הבורא ית', נותן גם בעד אלו שאין בהם הכרה, דאילו היה בהן הכרה היה עובד גם בהן את הבורא וכו'. עכ"ל יעו"ש המשך דבריו שמבאר שלכן שרה קיבלה שכר על כל מאה עשרים ושבע שנות חייה.

נמצא לפי זה, שגם רבי עקיבא קיבל שכר על כל מאה עשרים שנות חייו, גם על אותם ימים שהיה עם הארץ ולא עסק בהם בתורה. וזאת משום, שכאשר החל להכיר את בוראו מיד החל לעשות את רצונו יתברך בשלמות, אזי

בפרשת השבוע נאמר "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" והגמרא בקידושין (סו:) אומרת, שהאות ו' של תיבת "שלום", היא ו' קטיעא, כלומר מקוטעת כאילו רק מחצית האורך של אות ו'. וכתב בעל הטורים לפרש הכוונה בזה: ו' קטיעא, כי פנחס הוא אליהו, וכן אליה כתיב חסר ו' ויעקוב מלא ו' שנטל מאליהו למשכון עד שיבוא עם המשיח ויגאל את בניו. וזהו (תהילים י"ד, ז) "יגל יעקב ישמח ישראל", ישמ"ח אותיות משי"ח, שישמח לימות המשיח, ויחזיר הוי"ו ויהא אליהו שלם. שלום בגימטריא זהו משיח.

וכוונתו על מה שכתוב בפרשת בחקותי: "וזכרתי בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור". ופירש רש"י הטעם שנכתב כאן "יעקוב" מלא ו': בחמשה מקומות נכתב (יעקוב) מלא ו' ואליהו חסר, בחמשה מקומות יעקב נטל אות משמו של אליהו ערבון, שיבוא ויבשר גאולת בניו.

לפי זה מבאר בעל הטורים, כי מה שהבטיח הקב"ה לפנחס: "הנני נותן לו את בריתי שלום" – שלום עם ו' קטיעא, הוא כדי לרמז שיזכה להיות אליהו שהאות ו' שבשמו נקטעה על ידי יעקב אבינו, כעירבון שיבוא ויבשר לישראל על הגאולה העתידה במהרה.

כאשר נתבונן נראה כי חטא העגל היה בשעה שישית, כמו שפירש רש"י (כי תשא ל"ב, א'), ומקור הדבר בגמרא (שבת פט:): "מאי דכתיב וירא העם כי בושש משה" (כי תשא ל"ב, א'), אל תקרי בושש אלא באו שש. בשעה שעלה משה למרום (בז' בסיון מיד לאחר קבלת התורה), אמר להן ישראל: לסוף ארבעים יום (ימים שלמים עם הלילות מסתיימים ב"ז בתמוז) בתחילת שש אני בא, לסוף ארבעים יום (מיום עלייתו שלא היה לילה עמו בט"ז בתמוז) בא שטן ועירבב את העולם, אמר להן משה רבכם היכן הוא? אמרו לו עלה למרום, אמר להן, באו שש ולא השגיחו עליו, מת ולא השגיחו עליו, הראה להן דמות מיטתו, והיינו דקאמרי ליה לאהרן כי זה משה האיש וגו'.

ומצינו בתיקוני הזוהר (תיקון י"ג דף כח: ותיקון ע' דף קלח:), שמבאר שם הטעם על מה ששינינו במשנה (פסחים יא:), "שורפין בתחילת שש" - שצריך לשרוף את החמץ בשעה שישית, כדי לתקן את חטא העגל שהיה בשעה זו. יעו"ש.

ומובא בעבודה זרה (ד:): אמר רבי יהושע בן לוי, לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה... והיינו דאמר רבי יוחנן משום רשב"י לא היו ישראל ראויין לאותו מעשה אלא להורות תשובה לרבים. ע"כ. ופירש רש"י: לא עשו ישראל את העגל, כלומר גיבורים ושליטים ביצרים היו ולא היה ראוי להתגבר יצרים עליהן, אלא גזירת מלך היתה לשלוט בהם, כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה,

מעלה עליו הכתוב שגם באותם ימים שלא עשה בהם את רצונו יתברך, יעלה לו כאילו עשה בהם את רצונו.

ומכיון שרבי עקיבא היה ראש לבעלי תשובה תיקן את חטא העגל שהיה בשעה שישית לכן הוא כנגד האות ו'.

כמו שכתב בספה"ק מגלה עמוקות (אופן ע"ג): ו"ו הוא סוד נשמתו של רבי עקיבא, וכן אמרינן מן שית מילי איתער רבי עקיבא כדאיתא בנדרים (נ.), והוא סוד ששה סדרים מנשמתו תורה בעל פה, על כן דריש רבי עקיבא בכל התורה בסוד אות ו"ו, וכדברי הגמרא בסנהדרין (נא): אמר ליה רבי עקיבא: ישמעאל אחי, בת ובת אני דורש. ע"כ. אני דייקא. עכ"ל יעו"ש כל דבריו.

כמו כן מצינו גידון כיצד לכתוב את השם "עקיבא" אם א' בסוף או עם ה' בסוף. [וכמו שהביא בספר שמות הגיטין (דף נז ע"ב) שהר"ר יצחק אור זרוע מאוסטרייך הביא את דברי המדרש אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה סופי תיבות רבי עקיבא, א"כ שמע מינה דכותבין ליה בה"א ולא בא"ף, ומרוב שמחה שמצא אותו צדיק רמוז באותו פסוק, קרא ה"ר יצחק הנזכר הספר שחיבר אור זרוע]. אולם בבבלי מובא "עקיבא" עם אל"ף בסוף ואילו בירושלמי הוא עם ה' בסוף. ובספר ברכת שמואל (עה"ת פרשת קדושים) ביאר בזה, דה"א ואל"ף יחד עולים מספר שש, שהוא אות ו"ו, שורש נשמתו של רבי עקיבא. ע"כ.

נמצא כי רבי עקיבא הוא כנגד האות ו' מחמת שתיקן על ידי תשובתו את חטא העגל שהיה בשעה השישית.

ולכן מצינו כי אליהו הנביא הוא התעסק בקבורתו של רבי עקיבא, כמובא בילקוט שמעוני (משלי רמז תתקמ"ד): מעשה היה ברבי עקיבא שהיה חבוש בבית האסורים ור' יהושע הגרסי היה תלמידו ומשמשו. ערב יום הכפורים נפטר ממנו והלך לביתו, בא אליהו ז"ל ועמד על פתח ביתו, אמר ליה שלום עליך רבי, אמר ליה כלום אתה צריך, אמר לו ומי אתה, אמר ליה כהן אני ובאתי להגיד לך שרבי עקיבא מת בבית האסורים. מיד הלכו שניהם לבית האסורין ומצאו פתח שער בית האסורין פתוח ושר בית הסוהר היה ישן וכל האסורים היו ישנים והשכיבו את ר' עקיבא על המיטה ויצאו. מיד נטפל אליהו ז"ל ונטלו על כתפיו, וכשראה רבי יהושע כך א"ל לאליהו ז"ל רבי והלא אמש אמרת לי שכהן היית וכהן אסור לטמא במת, אמר לו דייך ר' יהושע בני, חס ושלוש שאין טומאה בתלמידי חכמים ואף בתלמידיהם. והיו מוליכים אותו כל הלילה עד שהגיעו לאנטיפרס של קוצרין, כיון שהגיעו לשם עלו שלש מעלות וירדו שלש מעלות ונפתח המערה לפניהם וראו שם כסא וספסל ושולחן ומנורה, והשכיבו את ר' עקיבא על המיטה ויצאו, וכיון שיצאו נסתמה המערה ודלקה הנר על מנורה, וכשראה אליהו כך פתח ואמר: אשריכם צדיקים ואשריכם עמלי תורה ואשריכם יראי אלהים שגנוז וטמון לכם ומשומר לכם מקום בגן עדן לעתיד לבא, אשריך רבי עקיבא שנמצא לך מלון ערב בשעת מיתתך. ע"כ.

ויש לפרש כיון שנחסרה לאליהו הנביא האות ו' ורבי עקיבא בחזרתו בתשובה תיקן את האות ו', הרי שחייב אליהו הנביא לרבי עקיבא הכרת הטוב ולכן עסק הוא בקבורתו.

יהי רצון שנזכה בקרוב לתקן את האות ו', על ידי עשיית תשובה אמיתי בלב שלם, ועל ידי זה לתת כח לאליהו הנביא לבוא ולבשר לנו על הגאולה במהרה בימינו אמן.

שערי השגה

הדרך להגיע להשגות בעבודת ה'

לימוד הזוה"ק מתוך טרחה ומאמץ: כתב בשער רוח הקודש (דף ט' טור ד'): גם א"ל הר"א הלוי יצ"ו שאמר לו מורי ז"ל עצה לענין ההשגה, והיא זו שלא ישיח שיחה בטילה, ושיקום כחצי הלילה ויבכה על חסרון הידיעה, ושלילמוד בזוהר דרך בקיאות בלבד בלי שיעמיק בעיון מ' או נ' עלים בכל יום, ושיקרא בספר הזוהר פעמים רבים. ואמנם א"ל מורי ז"ל כששאלתי לו איך זכה לכל החכמה הזאת, והשיב לי שטרח במאוד מאוד בחכמה זאת, ואמרת לי כי גם הרמ"ק ז"ל וגם אני חיים טרחתו במאוד מאוד בחכמה זאת. ואמר לי, שהאמת הוא שטרחנו מאד מאד יותר משאר אנשי דורינו אכל לא עשינו כמוהו, כי כמה לילות היה נשאר בלתי שינה על מאמר אחד של ספר הזוהר, ולפעמים ששה לילות של ימי החול שבשבוע היה מתבודד ויושב על עיון מאמר אחד בזוהר בלבד, ולא היה ישן כל הלילות ההם רוב פעמים.

"הנני נותן לו את בריתי שלום - ו' קטועה

יש לפרש בדרך הלצה מדוע דוקא האות ו' במילת שלום היא קטיעה ונראית כאות י'. וזאת על פי מעשה שהיה אצל האדמו"ר מקלויזנבורג זצוק"ל (שהשבוע מלאו 20 שנה לפטירתו ביום ט' תמוז), כשהוא עלה לארץ הקודש הגיעו כמה רבנים ספרדים לבקר אותו, זקנים באים בימים שעוד שמשו ברבנות בארצות המערב והחלו לדבר בלשון הקודש במבטא הספרדי כמו שהיו רגילים לדבר במקומות מושבותיהם.

כ"ק האדמו"ר זצ"ל התנצל בפניהם שהוא רגיל לדבר בשפת האידיש וקשה לו לדבר בלשון הקודש, ובפרט במבטא שלהם. ואז הוא הוסיף ואמר: שלכאורה נשאלת השאלה, איך אפשר שישנם בעם ישראל כל כך הרבה סוגי מבטא, ספרדי ליטאי חסידי. איך זה יתכן הרי הקב"ה אמר על הר סיני "אנכי ה' אלהיך", וכל ישראל שמע את האמירה באותה הברה אז איך פתאום נשתנתה ההברה והליטאי והחסידי והספרדי כל אחד אומר בהברה אחרת?

והשיב האדמו"ר זצ"ל, שבהכרח צריך לומר שכל יהודי ויהודי שמע "אנכי ה' אלהיך" לפי שורש נשמתו, כלומר האשכנזים ומי ששורש נשמתו מגזע אשכנז שמעו אנכי ה' אלהיך במבטא האשכנזי, והספרדים שמעו במבטא הספרדי והליטאים שמעו במבטא הליטאי. ובוזה הוא פירש את הפסוק "אחת דיבר אלהים שתיים זו שמעתי" הקב"ה דיבר פעם אחת "אנכי ה' אלהיך" אבל אנחנו שמענו שתיים בכל מיני מבטאים מבטא אשכנזי ומבטא ספרדי.

לפי זה יש לפרש "שלום" נכתב עם ו"ו קטעיא, והגמרא דורשת מכך שכאילו נכתב עם יו"ד, ויש לפרש, שהרי החולם אצל האשכנזים נשמע כאילו יש בו עוד יו"ד, וזה בא ללמדנו, שצריך להיות שלום בין העדות, כי כל המבטאים של כל העדות אלו ואלו דברי אלהים חיים.